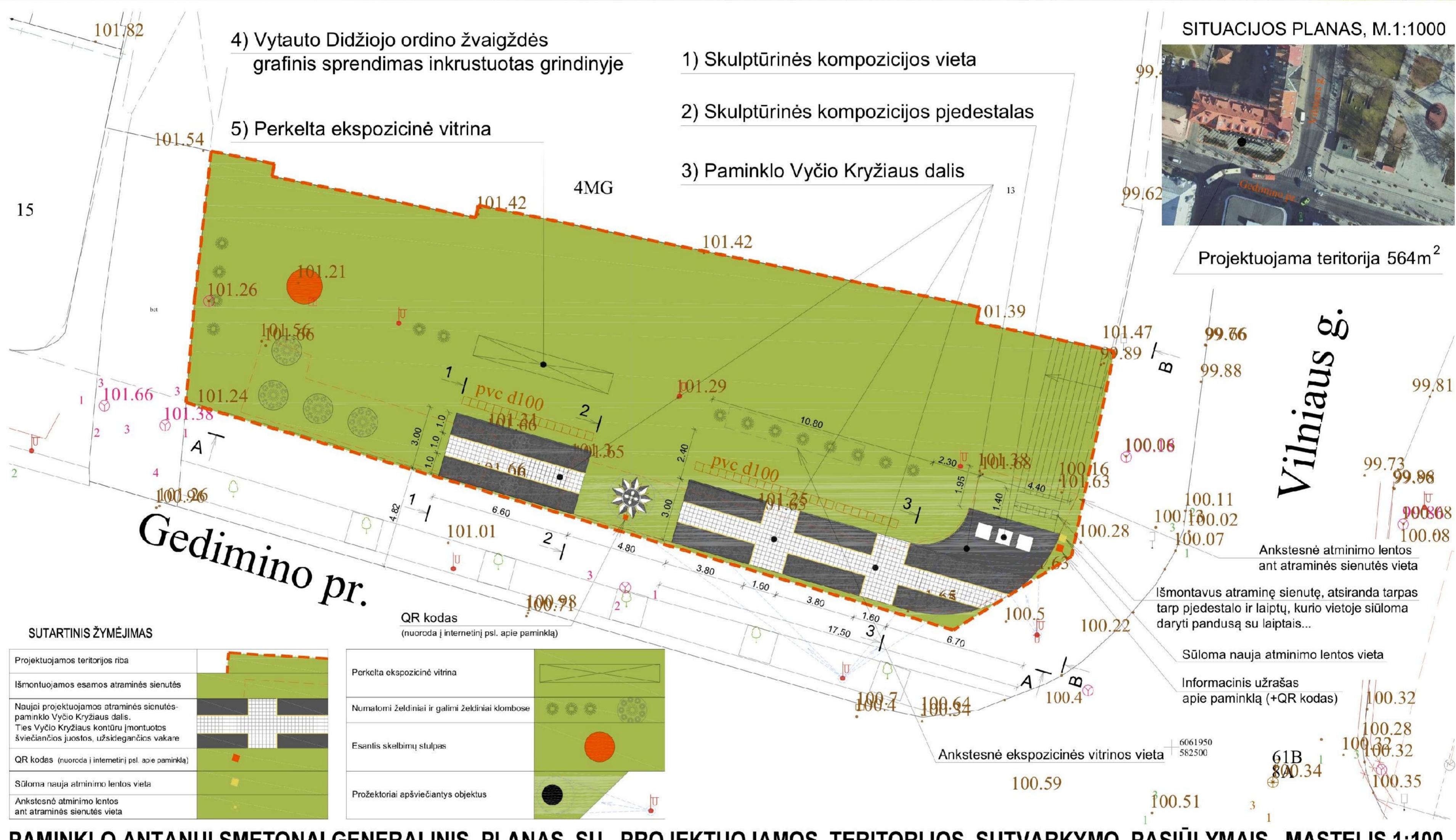
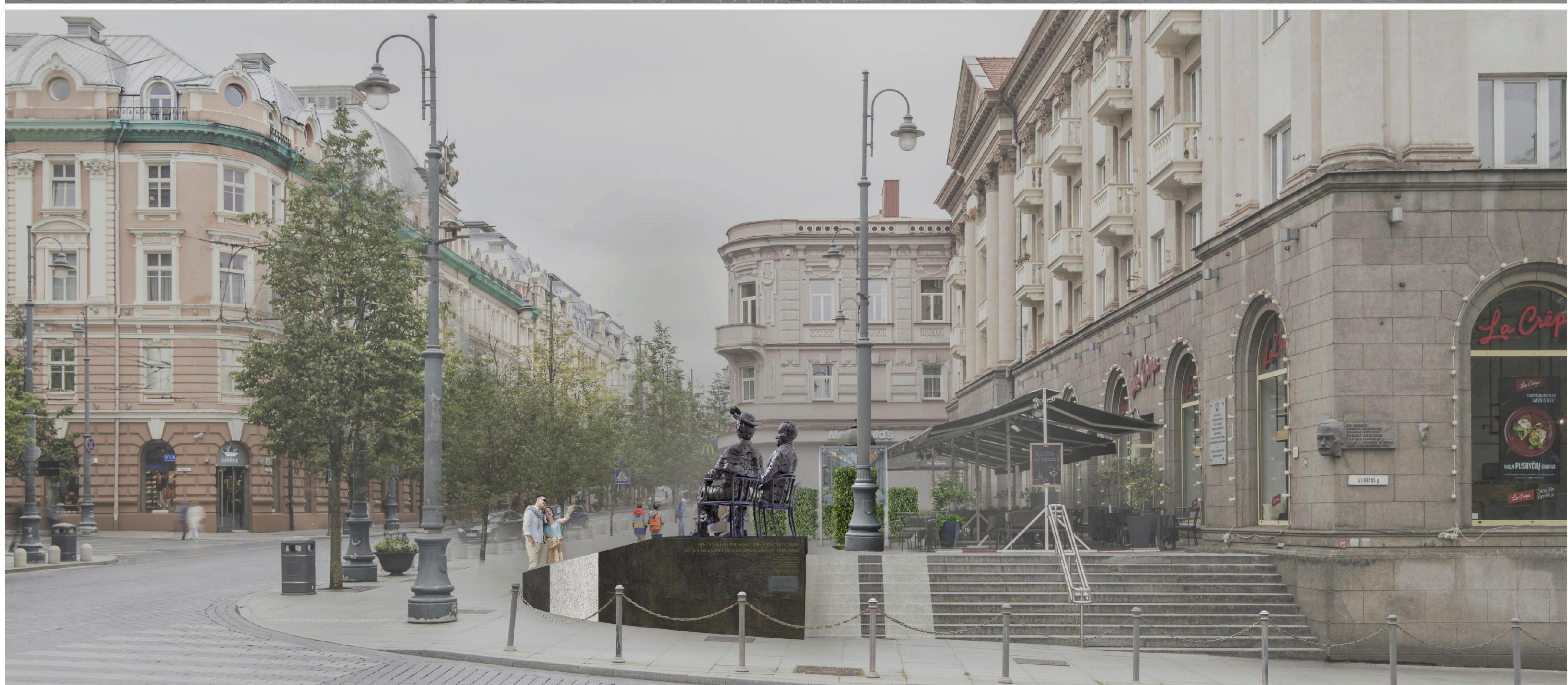
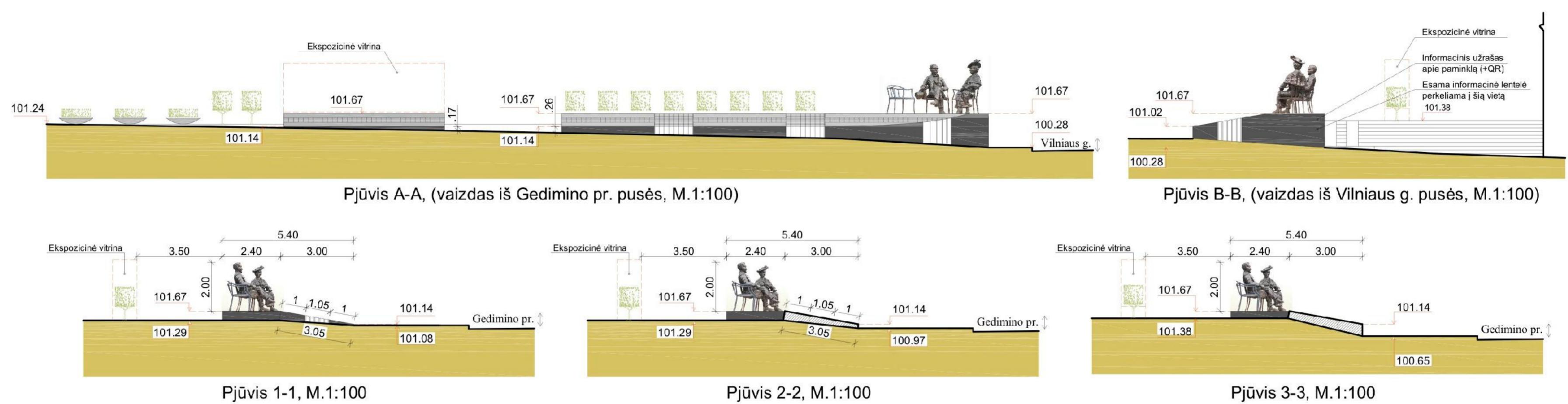

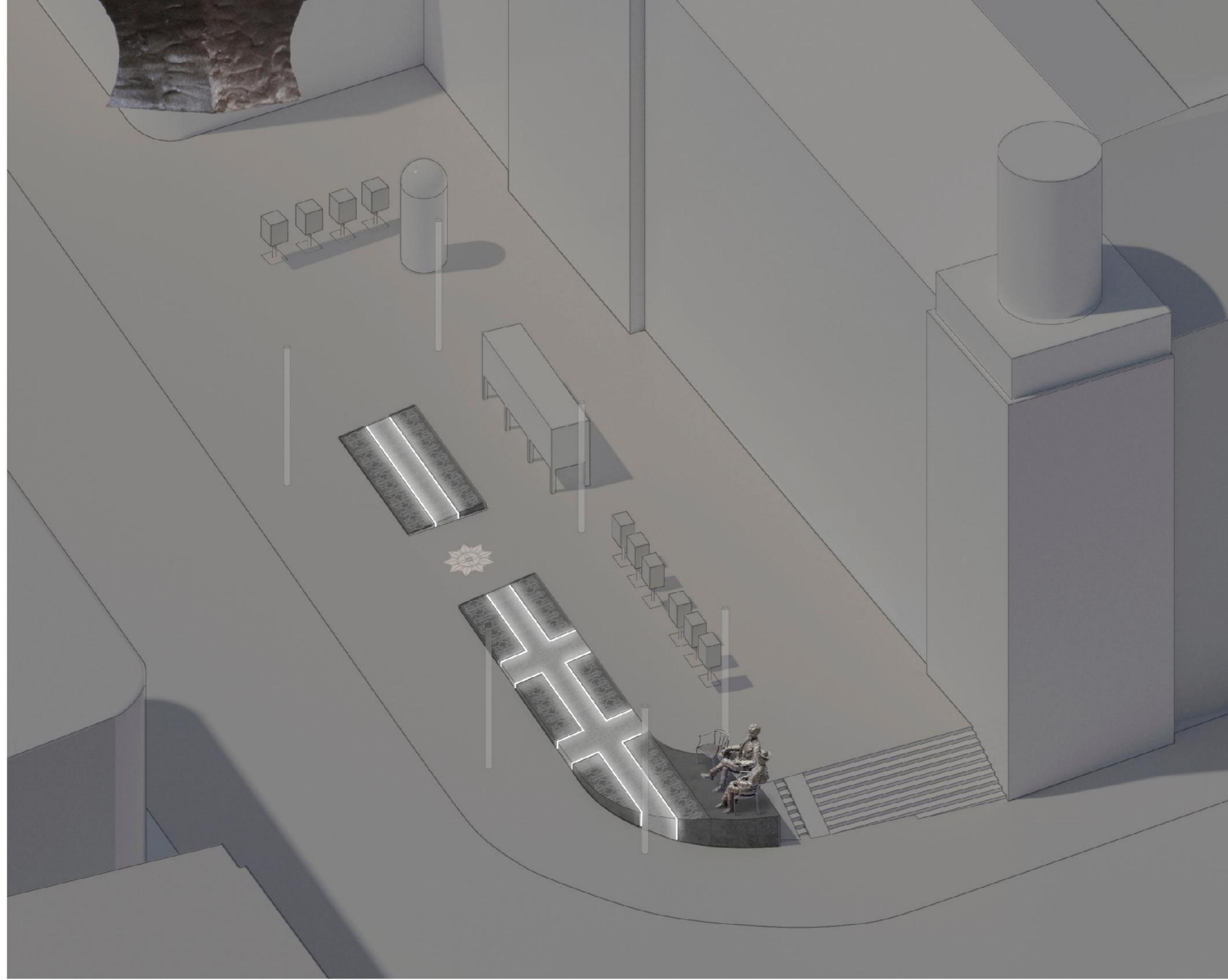
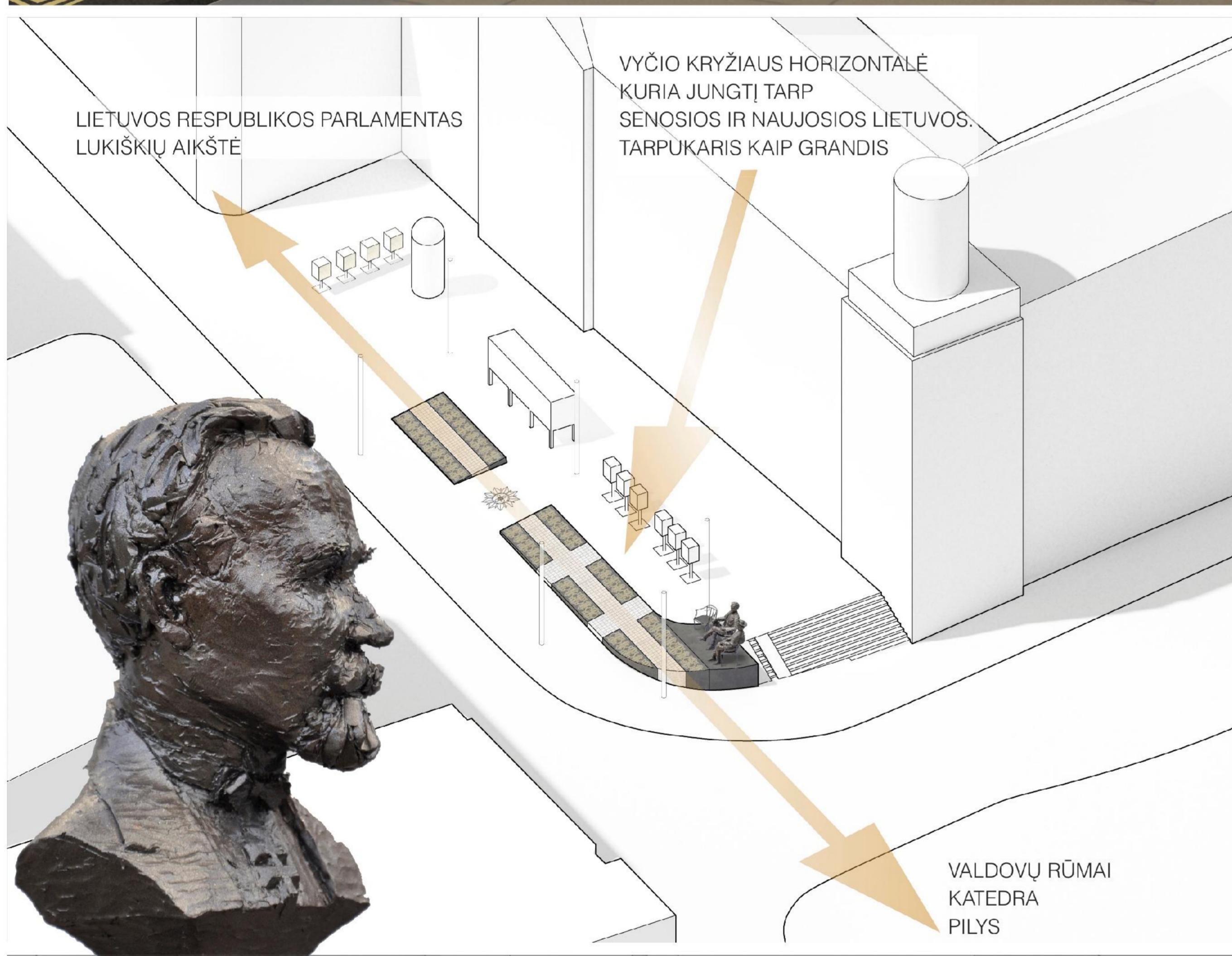
PRIE SMETONOS

PAMINKLO ANTANUI SMETONAI GENERALINIS PLANAS SU PROJEKTUOJAMOS TERITORIJOS SUTVARKYMO PASIŪLYMAIS, MASTELIS 1:100

PRIE SMETONOS

Šio projekto tikslas - ne išaukštinti Antano Smetonos asmenybę, bet pagerbti kaip pirmajį Lietuvos prezidentą, 1919 metais išrinktą Lietuvos Valstybės Tarybos, pažymėti tarpukario epochą, kurios déka susikūrė moderni lietuvių tauta. Antanas Smetona yra šios epochos ženklas, kaip ir jo žmona Sofija Chodakauskaitė-Smetonienė. Ryškūs tarpukario simboliai yra ir to laikotarpio kultūros elementai, susiję su užgimusia Lietuvos apdovanojimų tradicija.

Antanas Smetona valstybės atkūrimo pradžioje buvo neginčijamas kandidatas į prezidentus, autoritetas ir gabus publicistas, kuris iš Basanavičiaus perémé valstybės Architektu estafetę. Lietuvos valstybės atkūrimo laikotarpiu Antanas Smetona užémė kertinių vaidmenį formuodamas Prezidento instituciją, vadovaudamas sudėtingai užsienio politikai, ypač su Vokietija, derindamas skirtingų Lietuvos Valstybės Tarybos stovyklų interesus.

Sofija Chodakauskaitė-Smetonienė, pirmoji Lietuvos leidi, suvaidino ypač svarbų, bet dažnai nepelnyta nuvertinamą prezentaciją – šeima yra valstybės pagrindas, tad jei šeima stipri, tai ir valstybė laikosi tvirtai. Sofija būdama bajoriškos kilmės kartu su savimi į šeimą atsinešė senosios Lietuvos - LDK bajorų atmintį, laikyseną ir tradicijas. Išbajorės Sofijos ir inteligento Antano šeimoje simboliskai susijungė buvusios LDK ir naujasis, tautiniai pagrindais besikuriančios Lietuvos, elitas. Kaip pažymi Lietuvos šimtmečio asmenybių tyrimai, ši prezentinė pora – duetas, kuriam lygaus iki šiol Lietuva neturi.

Tuščia kėdė šalia Smetonų – tai nuoroda į posakį "prie Smetonos". Pasak filosofo Algirdo Juliaus Greimo, "Smetonos laikai – tai nepriklausomybės laikai". Šis posakis mums primena Smetonos laikų mokyklą, kuri išugdė idealistų kartą, tarpukariu "stačiusią" Lietuvą, o pokariu ėjusių į partizaninį karą, pasauliui ir ateities kartoms įrodžiusi nepriklausomybės siekio rūmumą. Tačiau neužimta kėdė taip pat kviečia žiūrovą laisvai ir nevaržomai įsivaizduoti, ką jis mato "šalia" Antano ir Sofijos Smetonų, skaitydamas užrašą "prie Smetonos". Tuščia kėdė išcentruoja skulptūrinę kompoziciją, suteikia neformalumo ir kitokį žvilgsnį į svarbių asmenų jamžinimo tradiciją.

Paminklinė Vyčio Kryžiaus dalis – tai jungtis tarp Senosios Lietuvos centro – Valdovų rūmų, pilii, Katedros, ir Naujosios – Lietuvos Respublikos parlamento. Istoriskai susiklostė, kad šioje vietoje buvę Lietuvos Valstybės Tarybos rūmai, o dabar ir paminklas Antanui Smetonai yra tarsi tarpinė grandis, simbolizuojanti nepamainomą tarpukario Lietuvos valstybės laikotarpij. Vyčio Kryžius tampa ir Lietuvos valstybingumo keliu, žyminčiu valstybės atkūrimo laikotarpij. Vyčio Kryžiaus ordinu buvo apdovanotas ir pats Antanas Smetona. Ši apdovanojimą jis ypač mėgo nešioti, nes ordinas žymėjo sudėtingą, bet sekmingą Smetonos vadovavimo valstybei laikotarpij Nepriklausomybės kovų metu.

Tarp paminklo segmentų projektuojamasis ryškus tarpukario akcentas – Vytauto Didžiojo ordinas (žvaigždė), įsteigtas 1930 metais. Šis ordinas su aukso grandine, sukurtas dailininko Jono Burbos, kalba apie aukštą tarpukario modernizmo dizaino lygi (grandinės elementai projektuojami ant paminklinės Vyčio Kryžiaus dalies). Ordinas yra įteikiamas išrinktajam Lietuvos Respublikos prezidentui kaip insignija, simbolizuojanti mūsų istorinę atmintį ir primena, kad šių dienų Lietuva yra LDK ir Smetonos Lietuvos tėsa.